

ANTONI CASTEL

Categories de refugiats?

El refugiats no existeix fins que truca a la nostra porta. Aleshores ens adonem del seu drama i fins i tot li arribem a oferir aixopluc i el nostre temps. Dic això perquè els refugiats són un dels grans problemes d'aquest final de segle i a l'anomenada comunitat internacional sembla que només se li desperta el costat humà quan aquests són europeus o són conseqüència d'un litigi en el qual està implicat Occident, com és el cas de Kosovo.

La tragèdia dels kosovesos ens podria servir per recordar els afganesos que a hores d'ara es podreixen a l'Iran i Pakistan, els somalis que malviuen a Kenya i els sudanesos que esperen a Uganda que acabi una guerra interminable. I també dels palestins, considerats ciutadans de segona categoria al Líban, els sahrauís que esperen en va la celebració d'un referèndum promès pel Marroc i els kurds maleïts perquè és una heretgia demanar el respecte de la cultura en un país membre de l'OTAN. Tots ells es mereixen una resposta tan contundent, ràpida i generosa com la que s'ha produït a Kosovo. Altrament ens acabarem creient que en aquesta ocasió els governs han actuat perquè han considerat que aquests sí, aquests sí que calia ajudar perquè són dels nostres.

De l'operació de Kosovo se'n poden treure lliçons valuoses. La més important, que no es pot actuar d'esquena a les organitzacions especialitzades, que fa anys que es dediquen als refugiats. Tots hem pogut veure per la televisió que molts kosovesos s'assabentaven d'on anaven una vegada arribaven a Noruega o Turquia o que algunes famílies eren separades als camps de Macedònia i Albània. Amb la pressa per demostrar que es feia alguna cosa es va deixar de banda el protagonista, el refugiats, que té dret a decidir si vol anar a un tercer país, com ha recordat l'Alt Comissariat de les Nacions Unides pels Refugiats. La segona, que és millor ajudar sobre el terreny, sobre-

tot quan es creu que el problema que ha provocat l'èxode serà temporal. Dispersar els refugiats a milers de quilòmetres del seu país no té cap sentit. És millor un kosovès a Albània, rodejat de la seva gent i en un medi natural semblant al que ha deixat, que a Guantànamo. Els hi poden preguntar l'opinió als haitians que van passar per la base nord-americana a l'illa de Cuba.

El refugiats és una persona que necessita solidaritat per damunt del color de la pell, la religió i el país de procedència. La tercera lliçó ens diu que és intolerable que es continuïn rebut-

jant en els aeroports europeus desenes de persones perseguides (kurds, iraquians, sudanesos) en el mateix moment en què el continent està disposat a assumir el cost econòmic i social de l'acollida de desenes de milers de kosovesos. La quarta és que tots podem ser refugiats algun dia. La memòria és feble i fins que va esclatar el conflicte dels Balcans creïem que els refugiats només podien ser asiàtics, africans o llatinoamericans, però mai europeus. Ens havíem oblidat dels milers de catalans que mig segle abans s'havien refugiat a França, Mèxic, Anglaterra o els Estats Units, fugint del general Franco.

La cinquena, que el refugiats pot enriquir la societat d'acollida i la seva pròpia. Agustí Bartra, Pere Calders, Tísner i Mercè Rodoreda, per donar quatre noms de destacats literats en llengua catalana, van

aprendre de l'exili i la seva obra en va sortir guanyant. Va ser una experiència ben segur dolorosa, però que va obrir els ulls al món a centenars de persones. Moltes societats, com la francesa, la nord-americana i l'alemanya, no serien les mateixes sense l'aportació de les dones i homes que un dia van trucar a la seva porta amb una mà al davant i una altra al darrere i van ser rebudes amb generositat.

“La tragèdia de Kosovo ens podria servir per recordar els afganesos que a hores d'ara es podreixen a l'Iran i Pakistan, els somalis que malviuen a Kenya i els sudanesos que esperen a Uganda que acabi una guerra interminable.”

*Periodista